

Odprto pismo častnih občanov Ljubljane

Delo, 18. januarja

Na pisanje pod zgornjim naslovom se oglašamo kot Društvo za urbano okolje, Odbor za lepšo Staro Šiško, Ljubljana (DUO).

Avtor komentarja A. V. v svojem prispevku dne 29.2. 2020 navaja: »Morda bi bila bolj kot nekritična podpora (županu MOL – op. M.L.) smiselna dobrohotna kritika.« in »Ni mogoče oporekati opaznemu razvoju, ki ga je doživela Ljubljana v obdobju županovanja Zorana Jankoviča«, kar moramo vsi priznati.

Razvoj pa ni enakomeren po prostoru Ljubljane, tudi ne vedno vsem v korist, predvsem obstoječim prebivalcem Ljubljane na raznih lokacijah ne. To je razvidno iz številnih aktivnosti raznih skupin »civilnih pobud«, in organiziranih nevladnih organizacij, ki delujejo na področju varstva prostora in okolja.

Predvsem to področje je v mestu Ljubljana nedosledno obravnavano, vključno z demokratičnimi pravicami občanov, da so upoštevani v procesih urejanja prostora (in ne samo pripuščeni k javnim obravnavam in pobudam za spremembe prostorskih aktov ter praviloma neuslišani, kadar ne gre za investitorstvo za veliki kapital).

Prostorski akti se opremljajo z elaborati »Okolijsko poročilo« ali Poročilo o vplivih na okolje«, ki so očitno v Ljubljani slabo upoštevani, oz. pripravljene, nedosledno obdelani, ali pa postopkovno in vsebinsko zastareli.

Ljubljana tudi nima opredeljenega »prometnega modela« z dokazanimi pozitivnimi učinki na varstvo okolja, z reduciranimi neugodnimi vplivi. Ta ključni primanjkljaj v urejanju prostora omogoča, da se nekritično izvaja razvoj mesta z zgoščanjem povsod, kjer je to možno, ali po želji investitorjev – developerjev.

Tudi drugi vidiki ustreznih bivalnih pogojev so zanemarjeni (primerno dimenzionirana komunalna oprema, primerno razporejene in urejene zelene in rekreativne javne površine v območjih, nadzorovana dostopnost storitvenih dejavnosti in oskrbe, osončenje obstoječih stavb, itd..). Grozljiv primer takega odnosa v Šiški je poleg drugih predvidena novogradnja zelo visokega objekta tik pred obstoječim stanovanjskim blokom Celovški dvori s stanovanji, orientiranimi z edino osončeno fasado proti novogradnji, v hrupno degradiranem prostoru, kar bi moralo biti zaradi nedoseganja okoljevarstvenih pogojev po EU Direktivah in priporočilih nedopustno.

Na območju Stare Šiške smo še posebej ogroženi, saj v obstoječe poselitveno tkivo vdirajo obsežni in visoki stanovanjsko-poslovni objekti, z veliko garažnimi mesti, vse stisnjeno v ulični blok-kare, brez posluha za bivalne razmere kot tudi za rekreacijske in spremljajoče dejavnosti celotnega prebivalstva območja Stare Šiške. Še tisto, kar je v fazah načrtovanja dogovorjeno z mestno upravo, ob zaključku realiziranih gradenj izostane.

Poglavitna pomanjkljivost, ki do tega privede, je izostanek načrtovanja prostorskih aktov za prenovo (OPPN) celotnih posameznih območij, kot so Stara Šiška, Rožna dolina, pozidani predeli Bežigrada, ipd. – brez takega pristopa »zgoščanje« obstoječih zazidanih površin ni profesionalno in je škodljivo.

V območju Stara Šiška in delovanja društva DUO smo žrtev slabega odnosa mesta do urejanja statusa »grajeno javno dobro«, in slabega urejanja tega področja na nivoju države, saj se že leta mučimo s postopki, da se zavaruje uničena zelenica v okviru spomenika državnega pomena po odloku o Plečnikovih delih, pri čemer nam veliko ovir povzroča zanikrno delovanje državnih inšpekcijskih služb, ter izostanek urejanja statusa na območjih stanovanjskih sosesk, kjer mesto v postopkih na sodiščih po zakonu ZVEtL ne uspe iztožiti svojih pravic, zaradi neprimerne odnosa države do javnega dobra, ter za to, ker nastopa z neprimernim dokaznim materialom (kot je Elaborat evidence nepremičnega premoženja občine, brez pravne podlage).

Predsednica Društva za urbano okolje,
Odbor za lepšo Staro Šiško
Martina Lipnik, u.d.i.a.

Odprto pismo častnih občanov Ljubljane

Decembar je čas ocenjevanja iztekajočega se leta in želja za naprej. Častni meščani Ljubljane smo na novoletnem srečanju z zadovoljstvom ugotavljali, kako številni so bili posegi, opravljeni v prid mesta in življenja njegovih meščanov. Vsem, ki so pri tem sodelovali, smo se zahvalili, jim izrekli priznanje in zaželeli, da bi tudi v prihodnje uspešno uresničevali projekte, ki Ljubljano spreminjajo v sodobno prestolnico, v kateri bo še naprej prijetno živeti in ki bo v številnih ozirih lepša in boljša od primerljivih glavnih mest v Evropi. Ne gre samo za ustrezno nadgradnjo srednjeveške Ljubljane ter Fabianijevih in Plečnikovih idej, ampak tudi za mesto v miselnih okvirih enaindvajsetega stoletja.

Bili smo enotni, da gredo županu Zoranu Jankoviću in njegovi ekipi vsa priznanja in zahvale za uspešen razvoj Ljubljane. V času njegovih mandatov se je Ljubljana tako spremenila, kot morda le še v času Ivana Hribarja. Mesečnik Ljubljana, ki ga dobivajo vsa gospodinjstva, nas sproti obvešča o vsem, kar je bilo storjenega za prijaznejše, bolj zdravo, solidarno življenje in razvoj. Podžupani Ljubljane so v 52. številki Mladine decembra 2019 našli spoštovanja vreden pregled zgolj najpomembnejših pridobitev zadnjih 13 let. Opravljeno delo je res impresivno. Prepričljivo o tem govori tudi bogato dokumentirana knjiga Ljubljana zate 2007–2017.

Zato težko razumemo in še manj sprejemamo stalne napade na župana Jankovića, na njegovo delo in načrte. Čedalje več je podtikanj in nasprotovanj vsemu, česar se župan loti s svojo izjemno ekipo, tudi poskusov ustavljanja za mesto pomembnih projektov. Župan ima ogromno podporo pri volivcih, ki zaupajo njegovi viziji in strokovni presoji in ga zato vsakokrat znova z veliko večino tudi

izvolijo. Zdi se, da je prav zaradi tega za nekatere postal simbolna oseba, ki jo je treba za vsako ceno ustaviti. Nič novega na Kranjskem. Namesto da bi bili uspehi Ljubljane spodbuda in vzor.

Čeprav noben od postopkov, ovadb in preiskav, ki so bili sproženi proti županu in nekaterim njegovim sodelavcem v celotnem obdobju njegovega županovanja, doslej ni dobil sodnega epiloga, Janković ves čas ostaja osumljenec, za nekatere pa tudi že kar krivec, čeprav brez dokazane krivde. Zato se ni mogoče ubraniti vtisu, da proti županu poteka politična kampanja, ki poskuša razvrednotiti njegovo delo in očrniti njegovo osebnost.

Ne želimo braniti Jankovića, še manj razsojati o njegovi krivdi ali nedolžnosti. Vztrajamo pa, da je nesprejemljivo, da se odločanje o dejanjih, ki jih je obdolžen, vleče v nedogled. Take razmere ustvarjajo legla intrig in obrekovanj, spodbujajo medijske linče, zastrupljajo družbene odnose, predvsem pa preprečujejo skupno ustvarjalno in odgovorno delo. V ta kontekst štejemo tudi parlamentarne preiskovalne komisije, ko se politiki s svojimi političnimi interesi postavijo v vlogo organov pregona in sodišč. Poudarjamo, da je tovrstno ovaduštvo nevarno za naš razvoj in demokracijo. O upravičenosti oziroma škodljivosti investicijskih posegov naj presojuje strokovni organi, tudi tuji, ne pa z osebnim interesom in prestižem prizadeti posamezniki.

Smo pripadniki vladavine prava, zato obsojamo vse oblike pritiska na preiskovalne in sodne organe. Prepričani pa smo, da župan Zoran Janković zasluži pravično sojenje v razumnem roku. Samo to človeka dokončno opere suma in povrne verodostojnost njegovi besedi. Pri tem Janković uživa ugled človeka, čigar beseda ima veljavo. V slovenskem prostoru je Janković redka izjema. Kot poslovnež v Mercatorju in tudi kot župan je vodil uspešne ekipe, ki so redno dosegale izjemne rezultate v javno dobro. Ali za Slovenijo res velja, da je mogoče odpustiti vse razen uspeha?

Častni občani:

dr. Ljubo Bavcon, mag. Pavle Čelik, dr. Vinko Dolenc, Miran Goslar, Nuša Kerševan, dr. Matjaž Kmed, dr. Janez Kocijančič, dr. Zora Konjajev, dr. Aleksandra Kornhauser Frazer, Milan Kučan, Svetlana Makarovič, Jože Mermal, Ivanka Mežan, Anica Mikuš Kos, Anita Ogulin, Mojmir Sepe, Franc Sever Franta, Janez Stanovnik, dr. Alenka Šelih

Odprto pismo častnih občanov Ljubljane

Delo, 18. januarja

Častni meščani Ljubljane so nas presenetili s pismom podpore ljubljanskemu županu.

Vajeni smo že promptnih odgovorov mestnih vojščakov na vsak pomislek o nenajboljšem vodenju mesta, v katerih nas vsakič sproti ne pozabijo opomniti na stotine

projektov, ki jih je mesto speljalo v dobrobit svojih meščanov, in kako Ljubljana, pod navdihujočim vodstvom gospoda župana, postaja eno najlepših mest na svetu. Goreča podpora spoštovanih razumnikov pa je res presenetljiva, saj bi jih morali vsi napadi na delo mestnih oblasti, ki jih omenjajo, vsaj navdati z dvomom, da morda le ni vse tako lepo, kot se zdi. Prepričan sem namreč, da se tudi oni ne strinjajo z vsem, kar se v mestu dogaja. Morda bi bila bolj kot nekritična podpora smiselna dobrohotna kritika.

Ni mogoče oporekati opaznemu razvoju, ki ga je doživela Ljubljana v obdobju županovanja Zorana Jankoviča, pa vendar se moramo vprašati, ali ni skrb za mesto in njegov razvoj nekaj, za kar bi po definiciji morala skrbeti vsaka mestna oblast. Mogoče je navdušenje bolj posledica tega, da le nismo vajeni profesionalnega dela uradnikov, ki naj bi predano in vestno opravljali svoje delo.

Kar v Ljubljani moti, je predvsem način upravljanja mesta. Župan namreč mesto vodi kot veliko družinsko podjetje, s trdo roko absolutnega vladarja, ki ne dopušča ugovorov. Absolutna večina v mestnem svetu mu namreč omogoča, da vsak projekt izpelje tako, kot si ga je zamislil. S strahovlado po principu »kdor ni z nami, je proti nam« si je absolutno podredil vse načelnike mestnih služb in vse, ki so kakor koli odvisni od mestnega financiranja.

In žal vse odločitve nikakor niso dobre in v korist mesta in meščanov. V mislih imam predvsem odločitve, vezane na prostorska vprašanja, ki ji bolje poznam, mislim pa si, da so težave podobne tudi na drugih področjih.

Mesto se namreč vedno, kljub deklarativni socialni usmerjenosti, dosledno, izrazito neoliberalno odloči podpreti ideje in želje tistih, ki imajo denar. Tako se nam dogaja urbanizem brez jasne dolgoročne vizije razvoja. Imamo pa urbanizem pobud, ki svoje vizije sproti prilagaja željam kapitala. Vse skupaj, žal, nekritično legitimira popustljivi in prilagodljivi podžupan, mestni urbanist, profesor Koželj.

Težav je res veliko in kljub mnogim argumentiranim ugovorom in civilnim iniciativam mesto trdno vztraja pri svojih odločitvah. Tako imenovano zgoščevanje pozidave v Rožni dolini, južnem Bežigradu in stari Šiški, sporna novogradnja ob

Erjavčevi ulici, predvideno uničenje kulturnega spomenika državnega pomena – Plečnikovega stadiona, predvidene nove fakultete na travnikih in poljih v bližini živalskega vrta, selitev SŠOF, zgodovinskega arhiva in dijaškega doma iz Baragovega semenišča ter tudi s tem povezana gentrifikacija mestnega središča, gradnja povezovalnega kanala čez vodonosnik, očitno brez prave presoje vplivov na okolje, barantanje z zemljišči ob centru Soča, privatizacije in pozidave javnih zelenih površin, ki so bile izvorno konstitutivni del stanovanjskih naselij in katerih status po osamosvojitvi ni bil primerno urejen, sramotno stanje železniške in avtobusne postaje ... je le nekaj najbolj perečih težav, ki kažejo na to, da mesto ne deluje v dobrobit večine svojih prebivalcev in da njegovo ravnanje ni vedno legitimno, čeprav je na videz legalno (včasih pa, kot kaže, tudi to ne).

Nenavaden je tudi odnos mesta in države. Mesto se namreč obnaša, kot da projekti, ki koristijo državi, ne koristijo tudi njemu in želi od države čim več iztržiti, ne glede na to, da mu status glavnega mesta zagotavlja obilo sredstev, ki jih druga mesta niso deležna.

Ne smemo torej povsem nekritično verjeti samohvali mestnih oblasti in prav bi bilo, da na prihodnjih lokalnih volitvah izvolimo mestni svet, ki bo imel možnost nadzorovanja in korigiranja županovega ravnanja.

Mislim sicer, da se bo podobno kot na državnem nivoju, v tem primeru, žal, užaljeno odpovedal vladanju.

Arne Vehovar, u.d.i.a.,
Ljubljana